

Quan toca "si no" i quan "sinó"?

Tot sovint es confon la conjunció adversativa *sinó* amb la forma negativa del condicional *si no*. Totes dues formes són correctes però tenen significats diferents, que veurem a continuació. *Sinó*, escrit junt i amb accent, és una conjunció que designa una cosa que s'ha negat en l'element anterior. Per exemple: "No ho ha fet ell, sinó el seu germà", "No ha vingut la Maria, sinó la veïna". Si la coordinació és entre dues oracions, llavors es fa servir *sinó que*. Per exemple, "No estudia a la universitat, sinó que hi treballa". Però si el verb de les dues oracions és el mateix, no cal repetir-lo en la segona oració ni tampoc posar-hi la partícula *que*: "No ha marxat sol, sinó (que ha marxat) amb el Miquel".

La forma *sinó*, a més del sentit adversatiu, també significa "no... més que", "no... excepte". Per exemple: "No té sinó un fill", és a dir, "No té més que un fill"; "No feia sinó

Sabíeu que...

Si no és la suma de la conjunció condicional *si* i l'adverbi negatiu *no*, i no s'ha de confondre amb la conjunció adversativa *sinó*. En cas de dubte, es pot provar de transformar l'oració condicional en afirmatiu: si es pot fer, llavors voldrà dir que *si no* s'escriu separat.

plorar", és a dir, "No feia més que plorar", o "No vam anar-hi sinó ell i jo", que vol dir que no va anar-hi ningú més que ell i jo.

Per contra, la forma *si no* correspon a la conjunció condicional *si* més l'adverbi negatiu *no*. La frase "Si no ho compres aquí, et sortirà més barat" nega l'oració condicional afirmativa "Si ho compres aquí, et sortirà més barat". Igual com passava en el cas de *sinó*, si la segona oració fa servir el mateix verb que la primera, no cal repetir-lo ni tampoc en aquest cas afegir-hi la partícula *que*. Per exemple, "Estudia molt, si no (estudies), no aprovaràs els exàmens", "Quedem d'hora perquè, si no (quedem d'hora), arribarem tard al cinema". Cal parar atenció en aquests casos perquè són els que generen més confusió a l'hora d'escriure'ls i provoquen més errades.

Finalment l'oració introduïda per la forma negativa del condicional *si no* tant pot anar en primer terme com en segon terme. És a dir, que tant és correcte si diem "Si no pots fer el sopar, compra una pizza" com "Compra una pizza, si no pots fer el sopar". *

Maria Novell (1914-1969)

És possible que al gran públic el sobti el nom de Maria Novell perquè la seva presència pública, tot i que va ser prou intensa, es va concentrar en els últims quatre anys de la seva vida. Sense cap antecedent familiar intel·lectual, a partir dels tretze anys ja va sentir la dèria d'escriure tot d'històries fantàstiques que va publicar a les revistes *La dona catalana*, *Sol ixent*, *El noi català* i, especialment, *El Sigronet*, dels anys 1929 i 1930. Aquests, diguem-ne, pecats de joventut –d'infantesa– es concreten en històries plenes de màgia i fantasia, la majoria protagonitzades per princeses i prínceps que viuen en castells, entre boscos ombrívols i tenebrosos, ben a la vora de coves poblades per gegants, bruixes i dracs, a tocar masies humils on s'esforcen a sobreviure pagesos i pastors. Tot plegat, fruit de lectures populars, per més que sovint s'hi endevinen referències més cultes.

De sobte, va deixar d'escriure contes per dedicar-se de ple a la seva formació. Va estudiar les carreres de bibliotecària i de filosofia i lletres: companya de Carme Serrallonga, Maria Aurèlia Capmany, Rosa Leveroni i Joana Raspall; deixeble de Carles Riba i el doctor Rubió... I va participar en els moviments socials d'aquella República acabada de proclamar que portava la llibertat al carrer, a les entitats, als partits polítics, a la universitat... Víctor Alba ens en parla a la història del Bloc Obrer i Camperol.

Aclaparada pel pes de la derrota a la Guerra Civil, incapaç d'ocupar un lloc que suposés col·laborar amb els vencedors, es va tancar a casa per guanyar-se la vida fent classes particulars. Més endavant va treballar a l'acadèmia Pérez Iborra i a l'Institut Tècnic Eulàlia. Es delia per transmetre als altres allò que l'havia fet feliç d'aprendre. I jo me'n vaig ben beneficiar. La seva modesta biblioteca era tot un luxe en aquells anys quaranta, quan tot era prohibit. Quina foguera no hauria encès algun d'aquells veïns que portava una gorra vermella si hagués sabut que en el seu pis s'hi amagaven russos tan perillosos com Dostoievski, Gorki, Turgenev i Tolstoi; pacifistes com Alphonse Daudet i Erkmann-Chatrion, i tants llibres en cata-

là de l'antiga Proa, dels Quaderns Literaris o la Biblioteca Universal! Uns tresors que va posar al meu abast.

L'any 1961 vaig participar en el naixement de *Cavall Fort*. Una nit, al consell de redacció de la revista, vaig proposar la Maria, tan sàvia, perquè ens escrivís un article sobre el teatre grec. Va acceptar amb entusiasme i, a més, ens va oferir un altre text més personal: *La cabra d'or*. L'agitació i amenitat d'aquest conte no excloïen el rigor i una informació històrica de primera mà. Va ser el primer de la trentena que va il·lustrar Fina Rifà, un dels encerts més grans de la revista: la història viscuda pels qui la sofreixen, no pas pels qui l'orienten i se'nprofiten.

Al costat d'alguns personatges històrics, trobem les peripècies dels pagesos que queien en mans dels àrabs; la necessitat de fer cas als acords de Pau i Treva; com algunes esglésies sobreviuen al foc gràcies a la volta catalana; la prohibició dels duels; el prestigi de mercaders i artesans; els valors de la raó oposats als fums de la noblesa i la reialesa; el tabaler que no vol tocar quan pengen uns innocents; els soldats; els remences; els matrimonis pactats... Totes aquestes narracions, introduïdes amb sengles comentaris d'Oriol

Vergés que les situa en el moment històric en què es desenvolupaven, es van aplegar en un volum preciós i pòstum: *Viatge per la Història de Catalunya*, publicat per La Galera l'any 1975.

Per tal que ens fem càrrec del que vam perdre amb la seva desaparició, cal veure que només entre el 1965 i el 1969, en què va morir prematurament, va guanyar el premi Folch i Torres amb la novel·la *Les presoneres de Tabriz*, va escriure dues obres de teatre: *Les orenetes* i *Perot joglar*, el guió del còmic *De Balaguer a Kum Ram*. I *Jaume I el Conqueridor*, un volum preciós de Proa, il·lustrat per Josep Granyer, que té l'aire d'una novel·la d'aventures.

La seva obra es caracteritza per la passió de narrar i fer-se entendre per manifestar la seva vinculació al poble, el respecte pels humils, sobretot si eren treballadors, perquè sabia que, en realitat, eren els que havien construït el país i patit els fets històrics més rellevants. *

Tancada

Aclaparada pel pes de la derrota a la Guerra Civil, incapaç d'ocupar un lloc que suposés col·laborar amb els vencedors, Maria Novell es va tancar a casa per guanyar-se la vida fent classes particulars

Portada de 'Les presoneres de Tabriz', novel·la amb què Maria Novell va guanyar el premi Folch i Torres del 1966 / ARXIU

